

**Päätös**

VN/12387/2020

12.6.2020

Jakelu: Valtakunnanvoudinvirasto, Konkursiasiamiehen toimisto

## **Oikeusministeriön tilinpäätöskannanotto ulosottolaitoksen kirjanpitoyksikön tilinpäätöksestä vuodelta 2019**

Valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) 66 i §:n 1 ja 2 momenttien nojalla oikeusministeriö on tänään päättänyt antaa seuraavan kannanoton ulosottolaitoksen (kirjanpitoyksikkö 1530) tilinpäätöksestä vuodelta 2019 ja niistä toimenpiteistä, joihin tilinpäätös ja siitä 21.4.2020 annettu valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomus (55/53/2019) antavat aiheita.

### **1. Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta**

#### **Ulosotto**

Ulosoton toiminta on jatkunut tuloksellisena myös vuonna 2019.

Numeeriset tavoitteet ja arviot saavutettiin tai ylitettiin suurimmalta osin. Usean vuoden ajan korkealla ollut perintätulos oli ulosottolaitoksen historian korkein 1,130 miljardia euroa ja myös tulossopimuksen arviota (miljardi euroa) korkeammalla tasolla. Toiminnan tuottavuus kasvoi edellisvuodesta

**Postiosoite**  
**Postadress**

Oikeusministeriö  
PL 25  
FI-00023 Valtioneuvosto  
Finland

**Käyntiosoite**  
**Besöksadress**

Eteläesplanadi 10  
00130 Helsinki  
Finland

**Puhelin**  
**Telefon**

0295 16001  
Internat.  
+358 295 16001

**Faksi**  
**Fax**

09 160 67730  
Internat.  
+358 9 160 67730

**S-posti, internet**  
**E-post, internet**

oikeusministerio@om.fi  
www.oikeusministerio.fi  
www.justitieministeriet.fi

ja taloudellisuus pysyi edellisen vuoden tasolla.

Ulosottoon saapui noin 2,9 milj. asiaa. Saapuneiden asioiden määrä laski, mikä johtui veronpalautusten ajankohdan muutoksesta. Huomattava määrä asioita vuodelta 2018 jätettiin odottamaan vuoden 2019 kesän veronpalautusta. Asiamäärän vähenemisestä huolimatta joidenkin julkisia maksuja saapui perintään edellisvuotta enemmän, kuten sosiaali- ja terveystalvumaksuja. On lisäksi huomiotava, että vero- ja sakkoasioiden ulosottohakemusten jaksotus vaikuttaa niiden vuosittaiseen määrään.

Velallisten määrä kääntyi laskuun. Ulosotossa oli 562 000 velallista eli laskua edellisvuoteen 2,6 prosenttia. Myös uusien velallisten määrä (160 000) laski 12 % edellisvuoteen verrattuna. Ulosotossa käsiteltiin noin 3,1 milj. asiaa, mikä on 9 prosenttia edellisvuotta enemmän. Myös käsittelyaika kasvoi edellisvuodesta 7,3 kuukauteen ja oli hieman tavoitetta (7,0 kk) huonompi. Tulokseen vaikutti paljon uudistunut veronpalautusaikataulu, jonka takia vuosien 2018 ja 2019 tulokset eivät ole tältä osin täysin vertailukelpoisia. Ulosotossa päätettiin vuonna 2018 uuden veronpalautusaikataulun takia jättää osa asioista odottamaan suoraan seuraavaa veronpalautusta palauttamatta niitä välillä hakijoille.

Tuottavuus oli korkeampi kuin edellisvuonna ja taloudellisuus vuoden 2018 tasolla. Uusi veronpalautusaikataulu vaikutti myös taloudellisuus ja tuottavuuslukuihin. Joka tapauksessa kumpikin oli hyvällä tasolla, kun huomioidaan lisäksi ulosottoimen rakennemuutokseen valmistautumisen aiheuttama poikkeuksellinen tilanne.

Ulosottolaitoksen toiminnalliselle tuloksellisuudelle asetetut tavoitteet koskivat vaativien tapausten hoitoa, käsittelyketjuja ja -menettelyjä, organisaatorakennetta sekä tietojärjestelmien käyttäjäystävällisyyttä ja niiden antamaa tukea toiminnalle. Asetettujen tavoitteiden toteutuminen oli merkittävä osin kytköksissä ulosottoimen rakennemuutoksen (URA) etenemiseen. Hankeen aikataulu ja sitä kautta hankkeeseen sidottujen tavoitteiden aikataulu on viivästynyt alkuperäisistä suunnitelmista. Viivästymisen syynä on ollut hankkeeseen liittyvän lainsäädäntötyön ennakoitua hitaampi eteneminen. Voidaan todeta, että hanke ja siihen sidoksissa olevien tavoitteiden edistäminen on edennyt ulosottolaitoksen oman toiminnan osalta kaikilta osin hyvin ja linjausten mukaisesti.

Yhteiskunnalliset tavoitteet koskivat sähköistä asiointia, palvelujen asiakaslähtöisyyttä, oikeusturvan toteutumista käytännössä, taloudellisten väärinkäytösten tekemismahdollisuuksien vähentämistä sekä hyvää maksumoraalia ja toimivaa luottoyhteiskuntaa. Näidenkin osalta toiminta on ollut hyvällä tasolla huomioiden URA-hankeen arvioitua hitaampi eteneminen.

URA-hankeen lisäksi ulosottolaitos on ollut mukana merkittävässä ennakoidun talousneuvonnan hankkeessa. Ulosottolaitos on saanut myös lisärahoitusta vuodesta 2019 alkaen hankkeen toteuttamiseen. Hankkeen toteutus on aloitettu ja suunnittelutyötä tehtiin vuoden 2019 aikana.

Valtakunnanvoudinviraston oikeudellisen yksikön tulostavoitteena oli käsitellä kaikki kantelut laadukkaasti ja kohtuullisessa ajassa. Ratkaistujen kantelujen keskimääräinen käsittelyaika oli 10,6 kuukautta. Vahingonkorvausasioiden käsittelyaika oli 9,4 kuukautta. Kantelujen käsittelyaika oli hieman edellisvuotta nopeampi ja vahingonkorvausasioiden osalta käsittelyaika oli hitaampi.

Ulosoton henkilötyövuosimäärää on vähennetty useamman vuoden ajan. Syynä on määrätietoinen ulosottotoimen rakenneuudistukseen valmistautuminen ja henkilömäärän sopeuttaminen rakenneuudistuksen ja asetettujen säästötavoitteiden tasolle. Vuonna 2019 henkilötyövuosimäärä oli edellisen vuoden tasolla.

VMBaro-työtyytyväisyyskyselyn mukaan työtyytyväisyysindeksi nousi edellisvuoden tasosta 3,49 tasolle 3,58. Seurannan kohteena oli erityisesti häirinnän ja epäasiallisen käytöksen vähentäminen, johon oikeusministeriökin oli kiinnittänyt huomiota VMBaron tulosten osalta. Tilanteen parantamiseksi vuonna 2019 toteutettiin toimenpideohjelma ja annettiin erillinen selvitys oikeusministeriölle tehdyistä toimenpiteistä.

### **Konkurssiasiamiehen toimisto**

Konkurssiasiamiehen toimistolle asetettuja keskeisiä tavoitteita olivat, että toimiston toiminta on tehokasta ja tuloksellista, hyvä pesähoito- ja yrityssaneeraustapa toteutuu käytännössä, tietojärjestel-

mät ovat käyttäjäystävällisiä ja tukevat toimintaa, toimivat prosessit tukevat vaikutuksellista ja tuloksellista valvontatyötä sekä taloudellisten väärinkäytösten tekemis- ja hyötymismahdollisuudet ovat vähentyneet. Tavoitteiden toteutuminen on edennyt suunnitelmallisesti.

Konkurssiasiamiehen toimiston osalta tärkeän Kosti-asianhallintajärjestelmän suunnittelu aloitettiin ja hankkeen toteutukseen saatiin lisärahoitus valtiovarainministeriön kanssa solmitun yhteistyöpöytäkirjamenettelyn kautta.

Kirjanpitoyksikön siirtyvät määrärahat laskivat edellisen vuoden tasosta. Kirjanpitoyksiköltä siirtyi määrärahaa vuodelle 2020 yhteensä 27,1 milj. euroa, kun vuodelle 2019 siirtyi 31,1, milj. euroa. Määrärahakehitys oli ennakoitua johtuen merkittävästi URA-hankeen rahoituksesta.

## **2. Tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvas- tuun kannalta sekä oikeusministeriön kanta kehittämistarpeista**

Toimintakertomuksessa on raportoitu asianmukaisesti toiminnan tuloksellisuudesta sekä keskeisten hankkeiden ja toimenpiteiden toteutumisesta. Tulosraportointi kattaa asetetut vuosittaiset tulostavoitteet.

Ulosottolaitoksen vuosittainen tilastojulkaisu on laadukas ja sillä annetaan kattava kuva ulosottolaitoksen toiminnasta. Tilastointi- ja raportointijärjestelmää on kehitetty osana URA-hanketta. Tätä kehitystyötä tulee jatkaa, että uuden organisaation toiminnasta saadaan riittävästi tietoa toiminnan tueksi.

Konkurssiasiamiehen toimiston Kosti-järjestelmän eteenpäinvieminen on myös raportoinnin ja tilastoinnin kannalta oleellista.

Ulosottolaitoksen ja Konkurssiasiamiehen toimiston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa on

arvioitu asianmukaisesti. On kuitenkin otettava huomioon, että valtiontalouden tarkastusvirasto totesi jo viime vuoden vuositarkastuksessaan, että jatkossa myös ulosoton osalta tulisi harkita arvioinnin kiinnittämistä esimerkiksi valtiovarain controller –toiminnossa laadittuun kehikkoon.

### **3. Toimenpiteet, joihin kirjanpitoyksikössä on tarpeen ryhtyä tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi**

Ulosoton määrärahatilanne tiukkenee kehyskaudella ja rakenneuudistuksen siirtymävaihe tulee vaatimaan taloudellisia resursseja. Vaikka siirtyvien määrärahojen taso on tällä hetkellä hyvä, on määrärahojen käytössä huomioitava talouden tulevaisuuden haasteet. Taloudellisuuden ja tuottavuuden lisäämiseksi toimeenpannaan URA-hanke suunnitelmien mukaisesti.

Ulosoton kanteluiden käsittelyaikoihin on jatkossakin syytä kiinnittää huomiota. Ratkaistujen kantelujen keskimääräinen käsittelyaika 10,6 kuukautta on yhä melko korkea.

Ennakoivan talousneuvonnan hanke on erityisesti nykyisessä yhteiskunnallisessa tilanteessa tärkeä ja sitä tulee viedä eteenpäin tehokkaasti.

Konkurssiasiamiehen toimisto Kosti-hankkeelle on saatu rahoitus yhteistyöpöytäkirjamenettelyn kautta. Hanketta tulee viedä eteenpäin pöytäkirjassa sovitulla tavalla.

Valtiontalouden tarkastusvirasto ei ole vuositilintarkastuksessaan havainnut ulosottolaitoksen kirjanpitoyksikön tilinpäätöksessä ja tuloksellisuuden kuvauksessa olennaista huomautettavaa. Tarkastuksen perusteella talousarviota ja sitä koskevia keskeisiä säännöksiä on noudatettu.

VMBaro:n osalta on jo aiemmin otettu kehittämiskohteeksi häirinnän ja epäasiallisen käytöksen vähentäminen. Kehittämistyötä on jatkettava, että tilanne saadaan paremmaksi.

#### **4. Oikeusministeriön toimenpiteet tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi**

Osallistutaan URA:n ohjaukseen ja toteutukseen sen johtoryhmässä ja eri työryhmissä. Jatketaan hankkeeseen liittyviä ves-neuvotteluja.

Oikeusministeriö pyrkii omissa esityksissään turvaamaan ulosottolaitoksen ja Konkursiasiamiehen toimiston resurssien riittävyyden.

URA:n ja KOSTI:n valmistelua ja toteutusta seurataan tiiviisti ulosottolaitoksen ja Konkursiasiamiehen toimiston kanssa yhteistyössä sekä vastataan tarvittavasta säädösvalmistelusta.

Oikeushallinnon toimitilastrategialla ja oikeushallinnon toimitila- ja työympäristökonseptilla pyritään edistämään tilankäytön tehokkuutta ja taloudellisuutta.

Oikeusministeri

Anna-Maja Henriksson

Osastopäällikkö

Antti Leinonen

TIEDOKSI:

valtiovarainministeriö

valtionalouden tarkastusvirasto

valtiokonttori